

Перспективи стабілізації банківського сектора економіки в період кризових явищ на фінансовому ринку

Негативні наслідки світової фінансової кризи, пов'язані із глобальною рецесією міжнародної і національної економіки, падінням цін на товари вітчизняного експорту, дефіцитом платіжного балансу, різкою девальвацією національної валюти, позначилися передусім на функціонуванні банківського сектора. Саме банківська система найбільшою мірою зазнала впливу кризових явищ на фінансовому ринку і саме від її стану і перспектив стабілізації і подальшого розвитку визначаються можливості подолання економічного спаду і активізації господарської діяльності.

Потрібно відзначити, що кризові явища не одразу вплинули на стабільність вітчизняного банківського сектора, результати діяльності якого за перші 9 місяців 2008 р. свідчили про зростання основних показників банків. Зокрема, активи зросли на 26%, кредити в реальний сектор – на 29%, зобов'язання – на 25%, кошти фізичних осіб – на 24%, регулятивний капітал банків зріс на 34%. Однак у жовтні 2008 року, коли в результаті рейдерської атаки на Промінветбанк України почався масований відтік коштів із нього, а потім і з інших банків, стабільність банківського сектора опинилася під загрозою. Цьому сприяли також і внутрішні проблеми, нагромаджені банківською системою України упродовж останніх років, а саме: зростання розриву у строках між активними і пасивними операціями, недостатній рівень концентрації власного капіталу банків, зростання обсягів кредитування і передусім споживчого в іноземній валюті при послабленні контролю з боку банків за рівнем кредитного ризику та інші.

У результаті із початком фінансової кризи у 12 банках Національний банк був змушений запровадити тимчасову адміністрацію, а обсяги відпливу депозитів склали понад 57 млрд. грн. Різка девальвація гривні зумовила несплатежі за виданими кредитами, результатом чого стали серйозні проблеми із ліквідністю багатьох банків, заморожування їхніх кредитних програм, неможливість повернення депозитів – навіть тих, по яких закінчились строки, скорочення штатів банківських працівників і закриття багатьох відділень.

Головним напрямом державної економічної політики щодо подолання кризи у банківському секторі було обрано курс на рекапіталізацію банків за рахунок коштів державного бюджету. Однак уже сьогодні очевидно, що збільшення капіталу відбудеться лише у порівняно незначній кількості банківських установ, тоді як решта банків самотужки змушені вишукувати способи оптимізації своєї діяльності, найбільш доступні серед яких нині передбачають в основному певні зусилля на

залучення нових вкладників через стимулювання їх засобами процентної політики, реструктуризацію наданих кредитів і нарощування капіталізації за рахунок коштів акціонерів. Однак цілком очевидно, що цих заходів є замало, а відтак має бути реалізована комплексна програма оздоровлення банківського сектора, котра б передбачала певну системну роботу як комерційних банків, так і Національного банку і уряду, що давало б ефект синергії. До таких заходів можна віднести наступні. **По-перше**, Національному банку України насамперед необхідно встановити коридор коливань обмінного курсу національної валюти стосовно долара США, що є головним індикатором макроекономічної стабільності у свідомості широкого загалу, виражаючи збереженість гривневих коштів, інвестованих у банківські депозити, а не сприяючи ажіотажному бажанню економічних агентів щодо вилучення цих грошей із банків і якнайшвидшого їх інвестування в іноземну валюту. Стабільність ресурсної бази окремих банківських установ є запорукою фінансової стабільності і ліквідності усього банківського сектора, визначаючи його спроможність виконувати свою ключову функцію – кредитувати реальний сектор економіки. **По-друге**, суттєве скорочення ставки податку на прибуток аж до її повної відміни у разі спрямування цього прибутку на реінвестування у власний капітал банку могло б суттєво сприяти процесу рекапіталізації банківської системи і без активного залучення коштів державного бюджету, враховуючи дефіцитність останнього і загрозу інфляційних процесів. **По-третє**, необхідно забезпечити поступове зниження ставки рефінансування за кредитами Національного банку, що мало б підвищити доступність кредитів для реального сектора економіки і населення, стимулювати виробництво і внутрішній попит, а також сприяло б реструктуризації уже виданих позичок, перспективи погашення яких нині є сумнівними. **По-четверте**, створення спеціалізованої фінансової установи, яка б могла впорядкувати роботу із проблемними активами, сприяло б підвищенню фінансової стійкості банківського сектора, його ліквідності та стану виконання зобов'язань перед вкладниками і кредиторами. Адже єдина уніфікована система класифікації банківських активів сприятиме їх адекватній оцінці та можливості виведення із активів балансів банків. Джерелами коштів для функціонування такої установи могли б стати як ресурси стабілізаційного фонду уряду, так і кошти залучені від міжнародних фінансових організацій. **По-п'яте**, необхідно удосконалити систему законодавчих і нормативних актів, спрямованих на регулювання банківського сектора з огляду на те, що існуюче нині фінансове і банківське законодавство не сприяє вирішенню проблем, зумовлених фінансовою кризою. Адже якщо ідеться про захист прав кредиторів, то потрібна єдина система обліку і реєстрації заставленого майна, створення механізму арешту майна за позовами банків, формування більш диференційованих критеріїв оцінки кредитоспроможності позичальників.

Очевидно, що реалізація указаних заходів може бути лише частиною цілеспрямованої політики держави, пов'язаної із оздоровленням реального сектора, збалансуванням державних

фінансів та досягненням макроекономічної стабільності нарівні із підвищенням ефективності функціонування банківського сектора економіки.

УДК 005.642.4:338.5

Дубовик А.О.,
аспірант,
кафедра „Управління
фінансовими послугами”,
Харківський національний
економічний університет

Управління корпоративними правами на базі цінних мультиплікаторів вартості бізнесу

Відповідно до Проекту Стратегії розвитку фінансового сектора України на період до 2015р. [4], одним із пріоритетних завдань є посилення конкурентоспроможності вітчизняних фінансових установ шляхом підвищення рівня їх капіталізації. До переліку заходів із реалізації основних напрямів розвитку фондового ринку України на 2006-2010 рр. [6] внесено розроблення методичних рекомендацій щодо впровадження механізму оцінки ефективності управління акціонерними товариствами за показниками їх капіталізації на фондових біржах. З огляду на вищезазначені нормативні акти, для забезпечення ефективності та стійкості фінансової системи держави в період світової економічної кризи зростає актуальність використання цінних мультиплікаторів вартості бізнесу для управління корпоративними правами інвесторів.

Аналіз вітчизняних та закордонних досліджень з визначеної проблеми [1, 2, 3, 4, 7, 8] показав відсутність узгодженої думки відповідно до переліку використовуваних цінних мультиплікаторів та їх класифікації.

Метою дослідження є удосконалення теоретичних положень та пошук практичних рішень щодо використання цінних мультиплікаторів оцінки бізнесу для підвищення ефективності управління корпоративними правами в період світової економічної кризи.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі завдання:

- здійснити аналіз існуючих цінних мультиплікаторів та встановити найбільш поширені з них у закордонній та вітчизняній практиці оцінки;
- визначити класифікаційні ознаки та запропонувати класифікацію ринкових мультиплікаторів;
- надати практичні рекомендації щодо застосування цінних мультиплікаторів оцінки бізнесу для ефективності управління корпоративними правами на ринку цінних паперів України.